

Wie roept de tuchtraad tot de orde?

ORDE DER ARTSEN Bij geen enkel gezondheidszorgberoep is het tuchtrecht openbaar of transparant. Marc Cosyns en Koen Verhofstadt stellen voor om de tuchtraden af te schaffen, want hervormingen volstaan niet meer.

Marc Cosyns & Koen Verhofstadt
Huisarts, verbonden aan de UGent en niet-betalend verkozen lid van de Orde; huisarts en woordvoerder van de actie in de jaren 80 om geen lidgeld te betalen.

Nog tot en met 10 maart zijn er verkiezingen bij de Orde der Artsen. Alle artsen die hun beroep in België willen uitoefenen, moeten zich inschrijven bij de Orde. Zij zijn verplicht lidgeld te betalen en om de drie jaar vertegenwoordigers aan te duiden voor de provinciale raden. Samen met de overkoepelende nationale raad waken die over de deontologie van de individuele arts op basis van de plichtenleer.

Waarom zou dat relevant kunnen zijn voor de burger, de patiënt? De Orde moet oordelen over klachten van patiënten, maar ook ingaan op klachten van werkgevers die vinden dat artsen onterecht ziekteverlof voorschrijven. Ze behandelt klachten over oneerlijke concurrentie door artsen die 'gratis' geneeskunde aanbieden of 'ongeoorloofde' reclame maken. Ook kan ze op eigen initiatief een onderzoek instellen dat tot een tuchtstraf leidt.

In deze tuchtrechtspraak is er geen openbaarheid van zitting, geen enkele transparantie. Het is zelfs niet verplicht om de aanklager te horen. Die is geen betrokken partij en zal nooit de uitspraak te weten komen, tenzij per toeval. Het recente voorbeeld van het minderjarige slachtoffer van de veroordeelde uroloog Bo Coolsaet is stuitend. Zij kwam pas in de rechtbank te weten dat de Orde Coolsaet had vrijgesproken (*DS 3 december 2020*).

De zaak-Kaat Bollen toont dat andere ordes met hetzelfde probleem kampen (*DS 12 januari*). Het tuchtrecht is bij geen enkel gezondheidszorgberoep openbaar of transparant.

Trui met rolkraag

Het is wellicht al van de jaren 70 geleden dat de Orde nog sancties heeft opgelegd wegens het fysieke voorkomen van een arts. In 1975 heeft de Orde der Artsen dokter Herman Le Compte levenslang geschorst. Ze nam er aanstoot aan dat hij zich gekleed in een

trui met rolkraag en met een halsketting aan tegen een artsenstaking had gekant. Ook konden sommige van zijn beweringen volgens de Orde niet door de beugel: 'Misschien word ik wel duizend jaar door extra vitamine C!' was een van zijn beruchte uitspraken.

Le Compte werd geschorst wegens ongeoorloofde publiciteit en smaad, op basis van artikel 9 van de code van plichtenleer: de geneesheer mag geen daden stellen die de eer of de waardigheid van het beroep zouden kunnen schaden, ook niet buiten zijn beroepsactiviteiten. Le Compte negeerde dat en bleef zijn dokterspraktijk voortzetten met steun van de voor hem opgerichte patiëntenraad.

Het minderjarige slachtoffer van Bo Coolsaet kwam pas in de rechtbank te weten dat de Orde de uroloog had vrijgesproken

In die periode steunden patiëntenraden ook de dokters Frans Van Leuven en Marc De Meyere van de groepspraktijk Merelbeke en 'de rode dokters uit Hoboken en Zelzate'. Dat ze werkten tegen terugbetalingstarief en aan gezondheidsvoorlichting deden met en voor patiënten, was het doktersestablishment een doorn in het oog. Jaren van rechtszaken volgden, tot zij in 1981 deels in het gelijk gesteld werden door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, omdat er 'geen openbaarheid van de gewezen beslissingen' mogelijk was geweest.

Te pikante foto's

Zo'n jarenlange strijd had psychologe

Kaat Bollen er in eerste instantie niet voor over. Zij kreeg in beroep een waarschuwing van de Psychologencommissie vanwege, onder andere, 'te pikante' foto's op sociale media. De commissie nam het haar extra kwalijk dat ze de tuchtspraak openbaar had gemaakt.

'Geen openbaarheid van tuchtrecht door eigen beroepsgroep' en 'waardigheid en eer als maatstaf voor beroepsuitoefening' waren en zijn sterk gecontesteerd in deontologische codes van de gezondheidszorgberoepen, en zeker in de bestaansgeschiedenis van de Orde der Geneesheren. Een Koninklijk Besluit uit 1969 bepaalde dat de tuchtraad ook sancties mag opleggen als artsen de eer en de waardigheid van het beroep buiten de beroepsactiviteiten schenden.

Tal van artsen hebben daar al tegen geprotesteerd. De bekendste actie was de betaalstaking van het lidgeld door driehonderd artsen in de jaren 80, een conflict dat aansloopte tot in 2019. In 1999 was kabinetschef Ri De Ridder al vergeschorst met een nieuw wetsvoorstel, toen minister van Volksgezondheid Marcel Colla viel in de dioxinecrisis. Ook een wetsvoorstel van Patrik Vankrunkelsven (Open VLD) haalde het niet in 2004. De pogingen tot een hervorming van minister van Volksgezondheid Maggie De Block (Open VLD) strandden in het communautaire en budgettaire strijdgewoel.

Fins model

In 2018 vernieuwde de Orde haar ethische code. Ze schraptte artikel 9 over de eer en de waardigheid. De waardigheid van de patiënt kwam op het voorplan. Maar volgens Herman Nys, professor emeritus medisch recht (KU Leuven), blijft dat onvoldoende. Hij stelde het vorig jaar scherp (*DS 18 januari 2020*): 'Het tuchtrecht dat de Orde uitoefent, heeft nauwelijks iets te maken met kwaliteitscontrole van de

zorg, wel met de instandhouding van de eer en waardigheid van het beroep.'

Samen met Nys en vele anderen vinden wij dat de Orde niet moet worden hervormd, maar afgeschaft. We pleiten eveneens voor regionale tuchtraden, zoals in Nederland en Finland, waar geen Orde bestaat. Laat het beroepsverbod over aan de gewone rechtbanken, indien nodig via kortgeding.

De verkiezingen bij de Orde der Artsen en de affaire-Bollen zijn de ideale kans om opnieuw te overleggen over de afschaffing van al die 'ordes', beheerd door verplicht lidgeld van de aparte gezondheidszorgberoepen. Kan minister van Volksgezondheid Frank Vandebroucke (SPA) na meer dan vijftig jaar eindelijk de communautaire en budgettaire patstelling doorbreken, en kan het parlement zijn werk doen?

Een Hoge Raad voor Deontologie van Gezondheidszorgberoepen, met daarin vertegenwoordigers van alle maatschappelijke geledingen – naar Nederlands of Fins model – kan een goed alternatief zijn. Zo'n raad moet een onafhankelijk interdisciplinair tuchtrecht hebben dat ook preventief en bemiddelend kan werken, met respect voor en inspraak van iedere patiënt, en dat openbaar en transparant is.

De smartphone, een doeltreffend pestwapen

Katrien Verelst
Docent zakelijke communicatie (Thomas More Hogeschool).

HAATBERICHTEN Hoe voorkom je dat je kind het slachtoffer of de dader van cyberpesten wordt? Net als veel ouders worstelt Katrien Verelst met die vraag.

Het is de Vlaamse Week tegen Pesten. Een belangrijk initiatief, want in Vlaanderen wordt één kind op de zes gepest en voelt één kind op de drie zich niet goed in zijn vel. Ik als ouder voel me daar schuldig over. Ik leg u uit waarom.

Net als zowat elke Vlaamse volwassene met een twaalfjarige onder de vleugels, stuurde ik mijn dochter op 1 september gewapend met een nieuwe smartphone naar haar nieuwe middelbare school. Vandaag, vijf maanden later, is ze zowel het slachtoffer als de dader van pestgedrag.

Als ouder heb ik de plicht om mijn kind te beschermen. Dat betekent dat

ik mijn zesjarige zoon géén Zwitsers zakmes in handen geef, ook niet als tien van de twaalf mesjes onklaar zijn gemaakt en er een camera op gemonteerd zit waarmee ik zijn doen en laten kan volgen. U begrijpt het risico van een zakmes in te jonge, te onhandige en te onevenwichtige handen.

Eindeloze mogelijkheden

Enkele maanden nadat ik voor mijn dochter een smartphone gekocht heb, moet ik tot mijn ontzetting vaststellen dat ik haar wel een wapen heb gegeven, dat zowel schutter als doelwit treft. De strikte afspraken over schermtijd, de nuttige lessen over mediawijsheid op school en de parental-controlapps die voorhanden zijn, hebben dat niet voorkomen. Haatberichten vliegen als kogels heen en weer en missen zelden hun doel: de ziel van twaalfjarigen. En ik kijk

machteloos toe.

Het gevaar schuilt hem in de onuitputtelijke mogelijkheden: dag en nacht ongenueanceerde berichten sturen die vanzelf verdwijnen of aan twee kanten verwijderd kunnen worden, nadat de schade al is toegebracht, vriendinnen 'blokkeren' waardoor bemiddeling onmogelijk wordt en haat blijft broeien, bewust niet antwoorden op berichten, privéberichten kopiëren en uit de context halen om ze vervolgens te droppen in

Als cyberpesten dagelijkse kost is, als wat veilig zou moeten zijn, dat niet meer is, dan wil ik niet langer machteloos toekijken

groepschats waar ze nooit voor bedoeld waren. Het is slechts het topje van de ijsberg. En ik kijk machteloos toe.

Smartphonecontract

Ik heb er alles aan gedaan om dat te voorkomen. Ik heb me ingelezen over jongeren en hun smartphonegebruik, en over hoe iker als ouder het best mee omga, ik heb een smartphonecontract opgesteld volgens het voorbeeld van de prachtige #mamabaas, ik heb voor mezelf hetzelfde model smartphone aangeschaft als voor mijn dochter om een 'voorbeeld' te kunnen zijn. En toch voel ik me schuldig, want ondanks alles gaat het grondig mis. En ik kijk machteloos toe.

Ik pleit niet voor een smartphoneverbod bij twaalfjarigen. De vele voordelen zijn me niet vreemd. Het gevoel